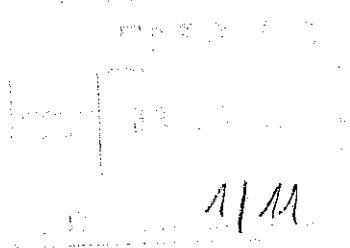
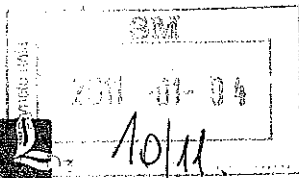

Lewiatan

Warszawa, 23 grudnia 2010 r.

PKPP/BW/677/195/2010

MH
10/11

Dr. Strykowski
3.01.2011
Polsekprecje

Pan
Dariusz BOGDAN
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Gospodarki

Leony *Bochniarz* *Ministerstwo*

W nawiązaniu do pisma z dnia 26 listopada 2010 r. (SM-VII-073-32/10 L.dz. 1333/10) dotyczącego projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe przekazanego wraz z Oceną Skutków Regulacji w odniesieniu do problemu występowania dodatkowych kosztów przy spłacie rat kapitałowo-odsetkowych kredytów zabezpieczonych hipotecznie udzielonych w walutach obcych, niniejszym Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan przesyła swoje stanowisko w sprawie.

Z poważaniem

Dr Henryka Bochniarz
Prezydent
Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

K. Bałucha
K. Mężył
5.1.11

głosbiznesu

member of **BUSINESS EUROPE**

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan
ul. Klonowa 6, 00-591 Warszawa, tel. +48 (22) 845 95 50, faks +48 (22) 845 95 51, e-mail: lewiatan@pkpplewiatan.pl, www.pkpplewiatan.pl

Stanowisko Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan do założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe przygotowanych przez Ministerstwo Gospodarki

Proponowane w założeniach projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe (dalej: projekt) zmiany mają na celu – w zamierzeniu inicjatorów - zapewnienie szczególnej ochrony konsumentom, którzy zawarli z bankami zabezpieczone hipotecznie umowy kredytowe w walutach obcych, poprzez eliminację tzw. spreadu walutowego w trakcie spłaty tych kredytów. Projekt zakłada odejście od obecnie obowiązujących zasad przeliczania kursu walut obowiązujących w danym banku na rzecz tzw. „średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień wypłaty kredytu lub dzień spłaty raty, jego części lub całości”. Ponadto projekt zakłada dodatkową możliwość dokonania spłaty raty, części lub całości kredytu w walucie, w której kredyt został zaciągnięty, bez konieczności przewalutowywania go według kursu obowiązującego w banku.

Tytułem wstępu, należy zauważyć, że w naszej ocenie wątpliwym jest, czy podjęta przez Ministra właściwego do spraw gospodarki inicjatywa zmian w ustawie – Prawo bankowe pozostaje w zgodzie z ustawą o działach administracji rządowej. Zgodnie z tą ustawą, dział „Instytucje finansowe” (art. 5 pkt. 7 w zw. z art. Art. 12) znajduje się w zakresie działania Ministra właściwego do spraw instytucji finansowych. Oznacza to, jak się wydaje, że w odniesieniu do tego właśnie działu, Minister właściwy do spraw gospodarki - którego zakres kompetencji określony jest w art. 9 i nie obejmuje swoim zakresem instytucji finansowych - nie może samodzielnie podejmować inicjatyw legislacyjnych. Powyższa konstatacja wynika z podstawowej reguły, jaką jest zasada legalizmu, polegającej na tym, iż organ państwowy może działać tylko i wyłącznie w ramach obowiązujących przepisów prawa materialnego i procesowego.

PKPP Lewiatan stoi również na stanowisku, że rozwiązania zaproponowane w projekcie mogą być sprzeczne z regulacją konstytucyjną oraz prawa dewizowego.

Sprzeczność projektu z Konstytucją:

PKPP Lewiatan pragnie zwrócić uwagę na fakt, iż proponowane w projekcie rozwiązania, prowadzą do ograniczenia wolności gospodarczej. Mając to na uwadze, a także fakt, że zgodnie z art. 22 Konstytucji, ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny, należy rozważyć, czy cel przedmiotowego projektu, jakim jest ochrona konsumentów w sposób wystarczający spełnia przesłankę „ważnego interesu publicznego”. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że z nadużyciem rozumienia „ważnego interesu publicznego” mamy do czynienia wówczas, gdy przyjęty dla ochrony określonych dóbr - w tym przypadku ochrony konsumentów – środek jest nieuzasadniony, ponieważ można przyjąć inne rozwiązania zapewniające realizację zadań ochrony tych samych dóbr, nie ograniczając jednak swobody działalności gospodarczej. Mając to na uwadze, oraz przyjmując, że istotnie głównym założeniem proponowanych zmian ma być ochrona konsumentów, zdaniem PKPP Lewiatan, po pierwsze, działania legislacyjne winny być podjęte przede wszystkim w ustawie o kredycie konsumenckim, nie zaś w prawie bankowym, które to przecież reguluje stosunki prawne nie tylko pomiędzy bankiem a konsumentem, lecz także innymi podmiotami prawa, w tym między przedsiębiorcami. Po drugie zaś, działania te mogły by mieć mniej dotkliwy charakter, a zatem nie powinny dążyć do ograniczania swobody działalności gospodarczej, jak również swobody umów.

Zdecydowanego komentarza w kwestii zgodności z Konstytucją wymagają także proponowane w projekcie przepisy przejściowe. Zgodnie z nimi, wprowadzone do prawa

bankowego przepisy art. 75 b) oraz 75 c) będą miały zastosowanie również do umów zawartych, a nie wykonanych w dniu wejścia w życie nowelizacji. Przedstawiona propozycja budzi zdaniem PKPP Lewiatan bardzo poważne wątpliwości. Należy zauważyć, iż regulacja ta narusza jedną z najbardziej podstawowych, pochodzących jeszcze z prawa rzymskiego, a obecnie wywodzącej się z art. 2 Konstytucji zasady o nieretroaktywności prawa. Zasada ta stanowi istotny element demokratycznego państwa prawnego i wielokrotnie była przedmiotem orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz innych sądów powszechnych. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że zasada niedziałania prawa wstecz nakazuje, "by nie stanowić norm prawnych, które nakazywałyby stosować nowo ustanowione normy prawne do zdarzeń, które miały miejsce przed wejściem w życie nowo ustanowionych norm prawnych i z którymi prawo nie wiązało dotąd skutków prawnych normami tymi przewidzianych"¹. Odejście od tej zasady możliwe jest wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, w szczególności, jeżeli przemawiają za tym inne zasady konstytucyjne albo też, jeżeli skutkiem działania ustawy wstecz, będzie polepszenie sytuacji adresatów norm zmieniających. Jednocześnie wydaje się jednak, że nie można się ograniczyć tylko do dbałości o jedną kategorię podmiotów, bez dbałości o interesy innych podmiotów. Konieczne jest zatem wyważenie wszystkich wchodzących w grę interesów. Jakkolwiek projektowana zmiana wprowadza polepszenie sytuacji kredytobiorców - konsumentów, to jednak, należy to wyraźnie podkreślić, wraz z tą zmianą, co potwierdza również treść Oceny Skutków Regulacji, nastąpi pogorszenie sytuacji banków, w stosunku do sytuacji uregulowanej do tej pory. W opinii PKPP Lewiatan w przedmiotowej sytuacji brak jest podstaw, które uzasadniałyby zastosowanie nowelizowanych przepisów z mocą wsteczną. Projektowane zmiany, nie wskazują bowiem na podstawę wynikającą z innych norm prawnych (poza częściowym odniesieniem się do ustaw konsumenckich), która uzasadniałaby odstępianie od zasady niedziałania prawa wstecz w odniesieniu do uprawnień banku, nabytych przez dniem wejścia w życie tych zmian, na podstawie zawartych wcześniej - zgodnie z obowiązującym prawem - umów kredytowych w zakresie kredytów walutowych.

Należy również wskazać, co potwierdza bogate orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, że wyjątek od treści zasady „*lex retro non agit*” powinien być połączony z zastosowaniem odpowiedniej *vacatio legis*, tj. okresu, w którym będzie możliwe odpowiednie przygotowanie się adresatów norm prawnych do nowych regulacji². Mając powyższe na uwadze, wskazać należy, że wprowadzony w projekcie, **14 - dniowy okres *vacatio legis*** przy uwzględnieniu utraty przez banki nabytych praw, wynikających z zawartych umów kredytowych, należy ocenić jako zbyt krótki i prowadzący do naruszenia reguł przyzwoitej legislacji wynikających z zasady demokratycznego państwa prawa wyrażonej w art. 2 Konstytucji. Projekt nie uwzględnia bowiem konieczności wprowadzenia przez banki odpowiednich zmian do umów oraz przeprowadzenia w tym zakresie wewnętrznego procesu legislacyjnego, który doprowadzi do dostosowania obowiązujących w bankach umów, regulaminów i innych aktów odnoszących się do kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie, do treści nowych przepisów prawa bankowego w tym zakresie.

Pragniemy wreszcie zwrócić uwagę na fakt, że pozbawienie z mocą wsteczną słusznie nabytych uprzednio przez banki - na podstawie zawartych zgodnie z przepisami umów - praw, prowadzi z kolei do naruszenia konstytucyjnej zasady ochrony praw nabytych. W związku z tym, również i w tej sytuacji, rozważenia wymaga, czy wprowadzenie zmian naruszających ww. zasadę ma uzasadnienie w świetle innych norm lub zasad konstytucyjnych, oraz czy nie istnieje inna możliwość realizacji celów projektu nie naruszająca praw nabytych przez banki. Zadaniem PKPP Lewiatan brak jest takiego uzasadnienia.

¹ orz. z 22.8.1990 r., K 7/90, OTK 1990, Nr 1, poz. 5, s. 51

² wyr. z 25.11.1997 r., K 26/97, OTK 1997, Nr 5-6, s. 64